
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

טכנולוגיות תקשורת וחברה: סוגיות היסטוריות - 50224

תאריך עדכון אחרון 14-10-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תקשורת ועיתונאות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עמית פינצ'בסקי

amitpi@mscc.huji.ac.il: דוא"ל של המורה האחראי על הקורס:

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ג' 16-17

מורי הקורס:

פרופ עמית פינצבסקי

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בסוגיות נבחרות בהיסטוריה של אמצעי התקשורת מהעת העתיקה ועד לימינו.

מטרות הקורס:

נבחן את הסוגיות הללו בשתי רמות: בראשונה, נסקור את הפן הטכני של המדיה -- החל מהמצאת הכתב, דרך פיתוח טכנולוגיות הפצה שעתוק ושידור דוגמת הדפוס, הטלגרף, הרדיו, הטלוויזיה, וכלה במחשב ובאינטרנט -- ונבחן את ההקשר החברתי, הפוליטי, התרבותי והכלכלי בו פותחו. ברמה השנייה, נבחן את יחסי הגומלין בין הופעתו של אמצעי תקשורת לבין הסביבה החברתית בו הוא מצוי, תוך הדגשת האופנים בהם הוא מושפע מסביבה זו ומשפיע עליה. בין הסוגיות שיוצגו: דיבור וכתב; אוריינות ותודעה; מדיה כאמצעי אחסון, עיבוד והעברה של מידע; חברת ההמונים ותהליכי עיור ותיעוש; שינויים בתפיסת הזמן והמרחב; שאלות של מגדר ומעמד כלכלי; מרחב פרטי ומרחב ציבורי; קהילתיות והשתתפות פוליטית; טכנולוגיה, גוף וגופניות; טכנולוגיות שעתוק ותרבות פופולארית; מדיה אנלוגיים מול דיגיטליים; חברת המידע ומדיה חדשים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לזהות נקודות מפתח בהיסטוריה של אמצעי התקשורת.
2. לזכור מושגים ותאריכים חשובים.
3. לזהות מוטיבים עקרוניים, כפי שיוגדרו בכיתה, ולנתח בעזרתם טכנולוגיות תקשורת.
4. לערוך דיון השוואתי בין טכנולוגיות באמצעות המוטיבים.

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שיעור 1 -- מבוא

● מרשל מקלוהן, להבין את המדיה (תל אביב: בבל, 2002), עמ' 9-30.

● Donald MacKenzie and Judy Wajcman, "Introductory Essay," in D. MacKenzie and

J. Wajcman eds., *The Social Shaping of Technology* (Philadelphia: Open Univ. Press, 1999), pp. 3-27.

שיעור 2 - דיבור וכתובה

- Harold A. Innis, "Media in Ancient Empires," in D. Crowley and P. Hayer eds., *Communication in History: Technology, Culture, Society* (New York: Pearson, 2011), pp. 29-37.
- Eric A. Havelock, "The Coming of Literate Communication to Western Culture," *Journal of Communication* Vol. 30 No. 1 (1980): 90-98.

שיעור 3 - דפוס: ערש המודרניות

- Elizabeth Eisenstein, "Aspects of Printing Revolution," in *Communication in History*, pp. 78-86.

● בנדיקט אנדרסון, קהיליות מדומיינות (תל אביב: אוניברסיטה פתוחה, 1999), עמ' 39-79.

שיעור 4 - תחבורה, חשמל ועיור

- Wolfgang Schivelbusch, *The Railway Journey: The Industrialization of Time and Space in the 19th Century* (Berkeley: U of California Press), pp. 41-50.
- Carolyn Marvin, "Dazzling the Multitude: Imagining the Electric Light as a Communications Medium," in J. J. Corn ed., *Imagining Tomorrow: History, Technology and the American Future* (Cambridge: MIT Press, 1986), pp. 202-217.

שיעור 5 - העיתון והעיר הגדולה

- Michael Schudson, *Discovering the News* (New York: Basic Books, 1978), pp. 12-31.
- Donald K. Brazeal "Precursor to Modern Media Hype: The 1830s Penny Press," *The Journal of American Culture* Vol. 24 No. 4 (2005): 405-414.

שיעור 6 - טלגרף: מסרים ללא שליחים

- James Carey, "Technology and Ideology: The Case of the Telegraph," in *Communication as Culture: Essays on Media and Society, Revised Edition* (New York: Routledge, 2009), pp. 155-176.
- Menahem Blondheim, "When Bad Things Happen to Good Technologies: Three Phases in the Diffusion and Perception of American Telegraphy," in Y. Ezrahi et al eds., *Technology, Pessimism and Postmodernism* (Amherst, University of Massachusetts Press, 1995), pp. 77-92.

שיעור 7 - צילום: העולם בעין העדשה

- Andre Bazin, "The Ontology of the Photographic Image," *Film Quarterly* Vol. 13 No. 4 (1960): 4-9.

● סוזן סונטאג, הצילום כראי התקופה (תל אביב: עם עובד, 1979), עמ' 7-30.

שיעור 8 - טלפון ופונוגרף: קול ללא גוף

- Michèle Martin, "Hello, Central?" *Gender, Technology and Culture in the Formation of Telephone Systems* (Montreal: McGill-Queen's University Press, 1991), pp. 50-67.

● Eric Rothenbuhler and John Durham Peters, "Defining Phonography: An Experiment in Theory," *The Musical Quarterly* Vol. 81 No.2 (1997): 242-264.

- Thomas Alva Edison, "Phonograph and its Future," available online:
- http://cdl.library.cornell.edu/cgi-bin/moa/sgml/moa_idx?notisid&eq;abq7578-0126-62

שיעור 9 - קולנוע: בידור להמונים

- Robert Sklar, *Movie-Made America* (New York: Random House, 1975), pp. 122-140.
- ● Tom Gunning, "The Cinema of Attraction: Early Film, its Spectator and the Avant Garde," in R. Stam and T. Miller, eds. *Film and Theory: An Anthology* (London: Blackwell, 2000), pp. 229-235.

שיעור 10 - ימי הרדיו

- Daniel Czitrom, *Media and the American Mind: From Morse to McLuhan* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1982), pp. 60-79.
- Susan Douglas, "Broadcasting Begins" in *Communication in History*, pp. 232-240.

שיעור 11 - טלוויזיה: חלון אל העולם

- Raymond Williams, *Television: Technology and Cultural Form* (New York: Schocken Book, 1974), pp. 1-25.
- Willian Boddy, "The Amateur, the Housewife, and the Salesroom Floor: Promoting Postwar US Television," *International Journal of Cultural Studies* Vol. 1. No. 1 (1998): 129-142.

שיעור 12 - מחשב ואינטרנט: מה חדש במדיה החדשים

- Paul Ceruzzi, "An Unforeseen Revolution: Computers and Expectations, 1935-1985" in *Imagining Tomorrow*, 189-201.

- Tom Streeter, "Internet," *Culturally Digital*: available online <http://culturedigitally.org/2014/09/internet-draft-digitalkeywords/>

חומר חובה לקריאה:
ראו למעלה

חומר לקריאה נוספת:
אין

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
גשת עבודה 0 %
גשת תרגילים 0 %
גשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

1. נוכחות והשתתפות פעילה.
2. קריאה מוקדמת לקראת השיעורים. קישורים לחומרי הקריאה מופיעים באתר הקורס ב-Moodle.
3. עמידה בבחינת סיכום
עבור מגישי דוחות הקריאה (בונוס): 90% מבחן, 10% דוחות
עבור אלו שלא יגישו את דוחות הבונוס: 100% מבחן.